

Crna Gora
Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja

Program gazdovanja šumama za 2015. godinu

Podgorica, januar 201

1. UVODNI DIO

Nakon što je Uprava za šume, kao organ u sastavu Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, pripremila *Nacrt Programa gazdovanja šumama za 2015. godinu*, isti je razmotren i obrađen u Direktoratu za šumarstvo, lovstvo i drvnu industriju, u formi Predloga Programa gazdovanja šumama za 2015.godinu (u daljem tekstu: Program) i u skladu sa članom 81 stav 5 Zakona o šumama ("Službeni list CG", br. 74/10) Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja isti dostavlja Vladi Crne Gore, na razmatranje i usvajanje.

Program je usklađen sa obavezama koje proističu iz odredbi Zakona o šumama po kojima šume i šumska zemljišta uživaju posebnu zaštitu, koja se kao opšti interes ostvaruje trajnim očuvanjem šuma i šumskog zemljišta i njihovih funkcija, održivim i multifunkcionalnim gazdovanjem šumama, očuvanjem i unaprijeđenjem biološke i pejzažne raznovrsnosti šuma, kao i kvaliteta njihove životne sredine.

Svrha donošenja Programa je kvantifikovanje mjera na gazdovanju šumama po obimu, vrsti i vremenu izvođenja, na godišnjem nivou, u cilju obezbjeđenja kontinuiteta održivog gazdovanja šumskim resursima.

2. SREDSTVA PLANIRANA BUDŽETOM ZA 2015.

Sredstva planirana Budžetom za 2015. godinu data su u narednoj tabeli.

Tabela 1 - Sredstva planirana Budžetom za 2015. godinu

Eko kod	Uprava za šume	Iznos
2441		
411	Bruto zarade i doprinosi	3.007.180,60
412	Otpremnine	6.000,00
4131	Administrativni materijal	160.000,00
4133	Materijal za posebne namjene	115.000,00
4134	Rashodi za energiju	40.000,00
4135	Rashodi za gorivo	176.700,00
4141	Službena putovanja	21.000,00
4142	Reprezentacija	997,50
4143	Komunikacione usluge	52.000,00
4146	Bankarske usluge	4.500,00
4145	Usluge prevoza	10.000,00
4146	Advokatske, notarske, pravne usluge	1.940,00
4147	Konsultantske usluge, projekti i studije	35.500,00
4148	Usluge stručnog usavršavanja	2.000,00
4149	Ostale usluge	4.750,00
4151	Tekuće održavanje javne infrastrukture	6.000,00
4152	Tekuće održavanje građevinskih objekata	5.000,00
4153	Tekuće održavanje opreme	12.000,00
4171	Zakup objekata	4.377,60
4191	Izdaci po osnovu ugovora o djelu	145.000,00
4193	Izdaci i održavanje softvera	1.000,00
4194	Osiguranje	40.000,00
4196	Komunalne usluge	15.000,00
4414	Izdaci za uređivanje zemljišta	623.000,00
4415	Izdaci za opremu	10.000,00
4136	Transferi za jednokratne socijalne pomoći	5.000,00
	Ukupno:	4.506.946,70

Izvor: Ministarstvo finansija, Budžet Crne Gore za 2015. godinu

3. PLANIRANE AKTIVNOSTI

Planirane aktivnosti obuhvataju:

1. Uzgoj šuma
2. Sjemensku i rasadničarsku proizvodnja
3. Zaštite šuma
4. Uređivanje šuma (izrada Programa gazdovanja šumama)
5. Korišćenje šuma
6. Izgradnja i rekonstrukcija šumskih puteva

3.1 Plan uzgoja šuma

Shodno opštim aktima (planskim dokumentima u šumarstvu), planirani obim radova za 2015. godinu, trebao bi da iznosi 1.145,18 ha, i to:

- Njega šuma - na površini od 302,78ha
- Obnova šuma - na površini od 673,01ha
- Podizanje novih šuma - na površini od 169,39ha

Međutim, za izvršenje ovog plana potrebna su finansijska sredstva u iznosu od 691.330,97€. U usvojenom budžetu za Upravu za šume, shodno *Zakonu o budžetu za 2015. godinu*, ukupno izdvojen iznos za kapitalne izdatake - Izdaci za uređivanje zemljišta, iznosi 623.000,00€. Veći dio ovih sredstava opredeljen je za izradu planskih dokumenata, i to Programa gazdovanja šumama (476.674,07€) i za realizaciju radova koje se odnose na pošumljavanje (146.674,07€). To znači da opredijeljeni iznos sredstava u kapitalnim investicijama nije dovoljan za realizaciju Plana uzgoja i zaštite šuma u 2015. godini.

Zbog nedostatka finansijski sredstava predlaže se da sredstva opredijeljena za uzgoj šuma budu usmjerena samo na pošumljavanje, i to u područnim jedinicama u kojima je stanje šuma najlošije, pa su i mjere uzgoja i zaštite prioritelnije.

Tabela 2 - Područne jedinice obuhvaćene Planom uzgoja i zaštite šuma u 2015.

Područna jedinica	Površina u ha	Troškovi u €
PJ Mojkovac	15,0	12.275
PJ Nikšić	106,0	62.910
PJ Podgorica	42,3	36.900
PJ Žabljak	14,0	17.530
PJ Danilovgrad	59,3	41.340
Ukupno:	236,6	170.955

Sredstva opredijeljena za realizaciju navedenih aktivnosti iznose 146.674€. Nedostajući iznos (24.281€) planira se preusmjeriti sa stavki kojima je planirana nabavka administrativnog materijala i materijala za posebne namjene (nabavka radne odjeće i šumarskih torbi), čija će se nabavka podijeliti na dvije budžetske godine (2015. i 2016. godinu).

3.2 Sjemenska i rasadničarska proizvodnja

Plan proizvodnje sjemena u 2015. godini zavisice od obima uroda sjemena, vrste sjemena koje ce se sakupiti i plana proizvodnje za šumsko-uzgojne radove za 2015. godinu. Proizvodnja sadnica i sjemena iz domaće provinijencije pokazala je punu opravdanost. Zato se planira sakupljanje sjemena iz registrovanih sjemenskih sastojina.

Tabela 3 – Troškovi sjemenske i rasidničarske proizvodnje

Opis poslova	Tip troška	Iznos u €
Troškovi sakupljanja sjemena:	troškovi radne snage, prevoza, angažovanje NVO	2.000,00
Genetička melioracija:	troškovi raspisivanja tendera i angažovanje radne snage	2.567,00
Obelježavanje granica sjem.objekata:	troškovi materijala	221,00
Osnivanje sjemenskih plantaža		3.600,00
	Ukupno :	8.388,00

Tabela 4 – Plan proizvodnje sadnog materijala u 2015. godini

Rasadnik	Broj sadnica	Troškovi u €
Trebaljevo, Kolašin	475.000	19.410,00
Županica, Rožaje	360.000	14.025,00
Ukupno :	835.000	33.435,00

3.3 Plan zaštite šuma

Zaštita šuma na teritoriji Crne Gore biće usmjerena na sprečavanje pojava bespravnih sječa, zaštitu šuma od biljnih bolesti, štetočina i požara. Zaštita šuma od biljnih bolesti i štetočina vrši se u skladu sa zakonskim propisima, godišnjim planovima i dugoročnim programom zaštite.

Tabela 5 – Zaštita šuma po područnim jedinicama

Područna jedinica	Planirane aktivnosti	Iznos sredstava u €
Podgorica	suzbijanje borovog litijaša, sprovođenje zaštite šuma od požara	7.980
Nikšić	sprovođenje plana zaštite šuma od šumskih požara	2.000
Žabljak	sprovođenje plana zaštite šuma od požara	2.000
Rožaje	sprovođenje plana zaštite šuma od požara	2.000
Berane	sprovođenje plana zaštite šuma od požara	2.000
Mojkovac	sprovođenje plana zaštite šuma od požara	2.000
Danilovgrad	sprovođenje plana zaštite šuma od požara	2.000
Kolašin	sprovođenje plana zaštite šuma od požara	2.000
Plužine	sprovođenje plana zaštite šuma od požara	2.000
Bijelo Polje	sprovođenje plana zaštite šuma od požara	2.000
Andrijevica	sprovođenje plana zaštite šuma od požara	2.000
	Ukupno:	27.980

Represivne mjere

Posebna pažnja biće posvećena planovima doznake sušika, izvala, i njihova realizacija u 2015. godini (kao represivne mjere). Isti su sadržani u planovima područnih jedinica, jer moraju biti u skladu sa ozbiljnošću trenutne situacije i ugroženosti šuma od štetočina. Ovo se naročito odnosi na PJ Pljevlja, gdje je sušenje šuma najizraženije. Mjere u toj područnoj jedinici se već sprovode u režiji koncesionara "Vektra Jakić" doo, kao obaveza iz ugovora o koncesiji, što znači da nije potrebno izdvajati budžetska sredstva za iste.

Ove mjere imaju za cilj da se iz šuma eliminišu povoljni uslovi za rast i razmnožavanje štetnih insekata.

3.4 Plan uređivanja šuma (izrada Programa gazdovanja šumama)

Izrada planskih dokumenata u šumarstvu preduslov je za ostvarivanje javnog interesa u ovoj oblasti. Planski dokumenti (programi gazdovanja šumama) za gazdinske jedinice izrađuju se za sve šume koje se ekonomski koriste, za period važenja od 10 godina.

Na dan 01.01.2015. godine istekla je važnost za šest gazdinskih jedinica, a za osam gazdinskih jedinica važnost ističe zaključno sa krajem 2015. godine. Da bi se šume u ovim gazdinskim jedinicama uredile potrebno je izdvojiti 929.500 €. Kako je Zakonom o budžetu za 2015. godinu za ovu namjenu opredijeljeno svega 476.681 €, to se ovim programom planira u toku 2015. godine izrada sledećih Programa gazdovanja šumama za osam gazdinskih jedinica:

Tabela 6 – GJ i PJ obuhvaćene Programom gazdovanja šumama

Gazdinska jedinica	Područna jedinica	Površina	Troškovi izrade
Štitovo	Danilovgrad	2.289,50	37.188,87
Mrtvica-Tivran	Berane	6.684,10	85.857,08
Bjelasica	Bijelo Polje	5.248,40	85.540,15
Petinske šume	Pljevlja	2.465,63	42.299,39
Zla Gora	Nikšić	4.805,00	68.321,00
Latično	Nikšić	3.714,40	47.847,10
Piva-Komarnica	Plužine	4.314,00	43.140,00
Biogradska gora-Šipovica-Vaganica	Plav	4.568,41	53.244,00
Ukupno		34.400,03	463.437,49

Nedostatak sredstava za navedenu namjenu imaće uticaj na ostvarivanje javnog interesa u gazdovanju šumama i može dovesti do toga da pojedini koncesioni ugovori postanu nefunkcionalni u smislu njihove realizacije. U vezi sa tim, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja planira tokom 2015.godine dostavljanje Vladi posebne informacije o naplati posebnih naknada za doznaku stabala i izdavanje uvjerenja o porijeklu drvnih sortimenata, na osnovu čega će se ostvariti prihodi budžeta koji nijesu planirani ovim programom, sa predlogom da se sredstava ostvarena po tom osnovu usmjere na uređivanje šuma i pošumljavanje. Prije dostavljanja informacije, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja u saradnji sa Ministarstvom finansija će utvrditi model naplate i budžetsku poziciju na koju će se prihodovati sredstva od ove naknade.

3.5 Plan korišćenja šuma

Shodno važećim programima gazdovanja šumama za gazdinske jedinice ili planovima gazdovanja za privatne šume, ukupna raspoloživa drvena masa koja može biti predmet korišćenja šuma u 2015. iznosi 1.420.820.35m³ bruto drvne mase. U ovu količinu uključena je:

1. drvena masa koju je Uprava za šume planirala za korišćenje putem koncesija ili jednogodišnjih ugovora o korišćenju šuma u ovoj godini;
2. drvena masa koja je ugovorena ranijih godina, ali nije realizovana od strane koncesionara, odnosno korisnika šuma; i
3. drvena masa koja je predviđena planskim dokumentima za sječu ali koju Uprava za šume, iz više razloga, nije učinila operativnom za korišćenje (izvršila doznaku stabala za sječu i uradila izvođačke projekte).

U odnosu na činjenično stanje, ukupno se u državnim i privatnim šumama u 2015. godini planira koristiti 658.504 m³ bruto drvne mase. U državnim šumama planira se sječa 541.793 m³ bruto drvne mase, a u privatnim šumama 116.711 m³. Pregled očekivanih prihoda i njihova struktura dati su u tabeli 7. Projektovana vrijednost prihoda iznosi 6.999.685,45 €.

Tabela 7 – Ukupan plan sječa u državnim i privatnim šumama i očekivani prihodi

Plan	Količine u m ³	Očekivani prihodi u €
Plan redovnih sječa	480.109	5.879.685,45
Plan sječa u državnim šumama (za snadbijevanje stanovništva u ruralnim područjima)	61.684	650.000,00
Plan sječa u privatnim šumama	116.711	450.000,00
Naknada za korišćenje nezaštićenih biljnih vrsta		20.000,00
Ukupno:	658.504	6.999.685,45

Tabela 8 – Plan redovnih sječa u 2015. i planirani prihod

PJ	GJ	REDOVNE SJEČE			Planirani prihod u €
		četinari	lišćari	svega	
PLJEVLJA	"Ljubišnja", "Kosanica-Tara", "Kovač", "Vežišnica", "Maočnica", "Obzir Buren", "Potkovač", "Bukovica", "Voloder I", "Voloder II", "Jugoštica"	108.414	31.503	139.918	1.652.607,00
	"Kožička rijeka"	8.140	113	8.253	159.577,50
	"Petinske šume"	2.951	1.361	4.312	57.403,20
	"Kraljeva Gora-Bunetina"	12.001	405	12.406	212.083,00
	UKUPNO:	131.031	33.365	164.396	2.081.670,70
	"Crnja Ibarac"	7.638		7.638	114.951,90
	"Balotičke šume"	5.977	103	6.080	92.364,95
ROŽAJE	"Paučinske šume"	5.482	846	6.328	91.942,00
	"Lovničke šume"	5.569	190	5.759	86.672,95
	"Bać Besnik"	8.840	2.066	10.906	147.648,00
	"Županica"	10.116	291	10.407	181.317,50
	"Gornji Ibar"	6.320	1.880	8.200	119.256,50
	UKUPNO:	49.942	5.376	55.318	834.153,80
	"Jelovica"	10.766	4.130	14.896	200.354,00
BERANE	"Skrivena"	4.401	404	4.805	69.319,20
	"Kaludarsko Dapsičke šume"	9.108	2.595	11.703	169.238,25
	UKUPNO:	24.275	7.129	31.404	438.911,45
ŽABLJAK	"Gornji Šaranci"	7.150		7.150	127.069,00
	"Donji Šaranci"	12.793	1.036	13.829	238.552,00
	"Tepačke šume"	10.062		10.062	219.113,00
	UKUPNO:	30.005	1.036	31.041	584.734,00
KOLAŠIN	"Komovi I"	1.091	13.251	14.342	130.416,80
	"Rečinska rijeka-Vranještica"	161	7.491	7.652	50.349,80
	"Vučje"		9.724	9.724	82.654,00
	"Bukovi potok-Sušac"		6.502	6.502	55.903,00
	"Komovi II"	318	14.196	14.514	141.222,00
	"Mušovića rijeka"	2.190	15.907	18.097	202.118,50
	UKUPNO:	3.760	67.071	70.831	662.664,10
PLUŽINE	"Goransko"	135	2.552	2.687	17.095,50
	"Volujak Mratinje"	709	7.446	8.155	69.989,50
	"Župa Pivska"		11.937	11.937	65.653,50
	"Planina Pivska"	6.930	4	6.934	124.740,00
	"Vojnik Brezna"	2.221	2.939	5.160	23.162,50
	"Bundos"	120		120	662,50
	UKUPNO:	10.115	24.878	34.993	301.303,50
BIJELO POLJE	"Bjelasica"	173	2.841	3.014	20.056,20

	"Bliškovo"	5.832		5.832	101.476,80
	"Mejdanica Lisa"	3.339	1.425	4.764	98.124,60
	"Ljuboviđa"	1.204	4.515	5.719	52.073,00
	"Korita"	3.139		3.139	53.363,00
	"Lozna"	71	2.328	2.399	14.536,00
	UKUPNO:	13.758	11.109	24.867	339.629,60
NIKŠIĆ	"Njegoš"	2.141	6.201	8.342	72.199,50
	"Somina"	119	3.411	3.530	30.183,00
	"Bijela Gora"	78	2.588	2.666	16.152,00
	"Latično"	403	2.950	3.353	30.314,00
	"Javorak-Vojnik"	477	1.674	2.151	20.673,00
	"Zla Gora"	585	1.245	1.830	17.602,50
	UKUPNO:	3.803	18.069	21.872	187.124,00
PLAV	"Čakor Visitor"		1.921	1.921	12.486,50
	UKUPNO:		1.921	1.921	12.486,50
PODGORICA	"Opasanica Travška Gora"	3.061	13.903	16.964	183.286,00
	UKUPNO:	3.061	13.903	16.964	183.286,00
ANDRIJEVICA	"Gradišnica-Jelovica"	1.036	5.048	6.084	53.710,80
	"Mojanska rijeka-Kraštica"		8.272	8.272	62.040,00
	"Piševska rijeka-Zeletin"		2.479	2.479	18.592,50
	UKUPNO:	1.036	15.799	16.835	134.343,30
DANILOVGRAD	"Prekornica"		2.213	2.213	14.605,80
	UKUPNO:		2.213	2.213	14.605,80
MOJKOVAC	"Jezerska Gora Štitarica"	1.796	654	2.450	30.293,00
	UKUPNO:	1.796	654	2.450	30.293,00
PETNJICA	"Mrtvica -Tivran"	4.841	163	5.004	74.479,70
	UKUPNO:	4.841	163	5.004	74.479,70
	UKUPNO:	277.423	202.686	480.109	5.879.685,45

Tabela 9 – Planirana bruto drva masa u državnim šumama za snabdijevanje stanovništva u ruralnim područjima¹

Područna jedinica	Planirana bruto drvena masa u m ³		
	Četinari	Lišćari	Ukupno
Pljevlja	4.257	11.435	15.692
Rožaje	1.000	1.100	2.100
Berane	2.550	5.026	7.576
Žabljak	3.750	250	4.000
Kolašin	250	1.300	1.550
Plužine	1.375	5.526	6.901
Bijelo Polje	860	2.440	3.300
Nikšić	450	7.105	7.555
Plav	519	1.696	2.215
Podgorica	150	1.150	1.300
Andrijevica	500	1.000	1.500
Danilovgrad		3.140	3.140
Mojkovac	375	840	1.215
Šavnik		3.340	3.340
Bar - Ulcinj		300	300
Ukupno	16.036	45.648	61.684

Tabela 10 – Planirana bruto drva masa u privatnim šumama po područnim jedinicama

Područna jedinica	Planirana bruto drvena masa u m ³		
	Četinari	Lišćari	Ukupno
Pljevlja	12.665	910	13.575
Rožaje	2.000	150	2.150

¹ shodno članovima 78 i 54 Zakona o šumama

Berane	3.050	1.020	4.070
Žabljak	5.040		5.040
Kolašin	2.340	18.145	20.485
Plužine		5.871	5.871
Bijelo Polje	3.935	4.706	8.641
Nikšić	190	20.136	20.326
Plav	1.500	2.000	3.500
Podgorica	444	10.154	10.598
Andrijevića	680	3.500	7.180
Danilovgrad		3.620	3.620
Mojkovac	534	1.680	2.214
Šavnik		3.131	3.131
Kotor		1.666	1.666
Cetinje	11	5.283	5.294
Bar – Ulcinj		2.350	2.350
Ukupno	32.389	84.322	116.711

Kao pomoć socijalno ugroženom stanovništvu obezbijediće se cca 3.000 m³ drvnih sortimenata.

3.6 Plan izgradnje i rekonstrukcije šumskih puteva

Pregled planiranih aktivnosti koje se odnoce na izgradnju i rekonstrukciju šumskih puteva, dat je u narednoj tabeli.

Tabela 11 – Plan izgradnje i rekonstrukcije šumskih puteva i vlaka

PJ	GJ	Izgradnja tvrdih puteva u km	Izgradnja vlake u km
Pljevlja	"Volonder II"		6+200
	"Tara-Kosanica"		6+500
	"Bukovica"		1+900
	"Potkovač"		3+400
	Ukupno:		18+000
Danilovgrad	"Prekornica"	2+450	
Nikšić	"Zla Gora"	1+150	
	"Javorak Vojnik"	1+380	
	"Njogoš"	2+470	
	Ukupno:	5+000	
Plužine	"Volujak Mratinje"		1+500
	"Vojnik Brezna"	0+500	1+670
	"Župa pivska"	1+000	2+650
	"Planina pivska"	0+150	1+800
	Ukupno:	1+650	7+620
Berane	"Jelovica"		3+000
	"Mrtvica"		0+200
	"Skrivena"		3+350
	Ukupno:		6+650
Bijelo Polje	"Bjelasica"		1+900
	"Bliškovo"		2+300
	"Mejdanica lisa"		0+700
	Ukupno:		4+900
Mojkovac	"Jezerska gora"	0+900	0+400
Kolašin	"Komovi I"		9+200

	"Rečinska rijeka - Vranještica"		3+200
	Ukupno:		13+100
Podgorica	"Opasanica–Travska gora"		7+730
Rožaje	"Bać Besnik"		0+500
Plav	"Čakor Visitor"	0+300	1+000
	UKUPNO:	20+850	49+250

U skladu sa potpisanim ugovorima ove obaveze su u nadležnosti korisnika šuma.

Na osnovu prosječnih cijena, a koje iznose 25.000€ po kilometru puta i 5.500€ po kilometru za vlake, cijena koštanja izgradnje puteva procjejuje se na 521.250,00€, a vlaka 270.875,00€.

4. ZAKLJUČCI

Realizacijom aktivnosti koje su sadržane u Godišnjem programu gazdovanja šumama za 2015. godinu obezbijediće se u mjeri mogućeg preventivna zaštita šuma od šumskih požara i od drugih negativnih uticaja biotičkog i abiotičkog porijekla.

Šumskouzgojni radovi, zbog značajne redukcije budžeta, nijesu u cjelosti planirani u skladu sa zakonom i planskim aktima, te je u tom smislu od predviđenih aktivnosti u ovoj godini, prioritet dat na na pošumljavanju u područnim jedinicama u kojima je stanje šuma najlošije.

Takođe, izrada planskih dokumenata, odnosno programa gazdovanja šumama za gazdinske jedinice, prioritetno je usmjerena na gazdinske jedinice koje su predmet koncesionih ugovora koji se izvršavaju u potpunosti od strane koncesionara.

Realizacijom javnih poziva za korišćenje šuma na godišnjem nivou i godišnjim planovima korišćenja šuma po dugoročnim koncesionim ugovorima realno je da će se ovim programom planirani prihodi Budžeta u 2015. godini ostvariti, a moguće i premašiti ako se naplate zaostale naknade iz prethodnih godina od firmi koje su izašle iz stečaja.

Kako je pitanje posebnih naknada od doznake stabala za sječu i izdavanja uvjerenja o porijeklu drvnih sortimenata uređeno tokom 2014. godine, u ovoj godini će se ostvarivati prihodi po tom osnovu (isti nijesu planirani ovim programom), kao i po osnovu dalje realizacije Plana sanacije šuma degradiranih šumskim požarima (takođe nijesu planirani ovim programom). Smatramo da prihodi ostvareni po navedenim osnovama trebaju biti usmjereni na izvršenje planiranih radova na pošumljavanju i uređivanju šuma, za koje je Programom konstatovano da nijesu obezbijeđena budžetska sredstva za njihovu realizaciju.